

sac. 1920); id. allí mateix, quan vaig passar-hi, 1926 i 1930 (exc. 87, 188): el terme s'estén bastant al NE., comprenent-hi masos prop de la carretera de Ripoll a Matamala; com *El Pujol de subéjtes*, en vistes del qual vaig passar, entre el Molí d'Arquers i Vallespirans, 1963 (xxxviii, 141.1-7), i veient-hi al costat «el Molí de subéjtes» (p. 141.4).

MENCIONS ANT. Pladevall, sense precisar fonts ni formes, diu que ja consta la parr. el 927; i en les llistes de parròquies del S. XII: Sto. Saturnino de *Soveiles* (doc. II, el més antic), S. S. de *Sovediles* (III), S. S. de *Sovidil[vi]les* (I, evident diplografia); 1265 i 1268: parrochia de *Soveyilles* (Alart, *InuLC*); 1330: S. Saturnini de *Soveles*; 1332: id. *Soveyes* (Junyent, *Misc. Griera* I, 373, 384).

ETIM. Canvi en plural de *Sovella* (infra), ll. SÜLLIA, plural del ll. cl. SÜÏLE 'cort de porcs', 'soll' (+ -s pl. cat.), d'on ve el NL *Suïls* de l'alta Ribagorça, llogaret agre. a Les Pauïls (*DECat* VIII, 48a55); aquest ja documentat en el fogatge de 1495: Çuyls 6 focs; 1554 i 1620: *Suïls* (Moner, *Bi. Escr. Rbg.*, 79; *Bu. Ass. Exc.* C. XI, 124).

Encara que SÜÏLE tenia I llarga, es produí un trastament general (segons la nostra toponímia), entre -iyla i -eyla: el NL *Abella*, ve clarament de APÏLIA 'els abells', o 'abellars', que pot ser pl. d'APÏLE (*Abella de la Conca* i agre. d'Espés Rbg. i d'Aiguafreda, Vallès); recordem les parelles *Ciutadilla/-tadella*, *Campilles/Campelles*, CLAVÍCULA/clavilla.

N'hi havia hagut una forma en singular, en els alts de la Vall de Bianya (uns 20 k. a l'E. de *Sovelles*): *Soveya*, mas o llogaret citat entre *El Puig de Salvador* i el mas Ferró (MilàF., *Romlo* L, 882, 210?, 489?). I degué haver-hi un NL gascò correlatiu, perquè un Arnaut de *Sobeyle* figura en un doc. bigordà de 1313 (*Libre Verd* de Benac, 125).

Es estranya la forma *Sovediles* o *Sovidiles* que revesteix el nom de *Sovelles* en el S. XII (docs. III i I de Pladevall); inexplicable, si no és que suposem que es produí un encreuament de SULLIA 'corts de porcs' amb el pre-romà *SÛTELIS que he reconstruït com ètimon del conegut sinònim cat. *la soll*, *les soyls*, postulant-li un compost sorotàptic de l'indoeur. comú SU 'porc' amb l'ieur. oriental TELI- 'sostre, post de sostre o del trespol' (*DECat* VIII, 47a48-58); cf. moss. *sòtil*, albigès ant. *sótol*, cast. ant. i dial. *sótalo* 'soterrani' que suposen la mateixa base (si bé amb terminació diferent) que el fr. ant. i dial. i gc. *sot*, *sou* 'cort de porcs' SÛTIS.

Puix que parlem de *Suïls* i de *Sovelles* (SULLIA) pot ser bona ocasió per apuntar una explicació de variants poc explicades de noms en -ÏLE de corts de bestiar. De vegades sembla que s'hi afegeixi -ÏCA: *Subiligas* ens consta per docs. de 846, 1030 i 1068 en el terme de Sentís, a l'alt Flamicell: 846: *Subilicas*, i 1030: *Su-biligas*, a Sentís (Abadal, *P. i R.*, n.º 29; 1068: «in territorio Sasso in locum qui ab antiquis nominatur *Subiligas*, et nunc nominant *Sancti Tirsii*» (*Cart. de Lavaix*, ed. P. F., § 30.14).

Tenim ben documentades, amb gran antiguitat i

dispersió, unes variants del sinònim ll. PORCÏLE (veg. ross. *porcigola* l'art.): cast. *po(r)cilga* < PORCÏLÏCÛLA, que en part aran. *porcingla*

sofreix haplogogia *PORCÏCULA, en part altres formes d'haplogogia (*porcilga* > dissim. *porcingla*), en part transposició: *porcilga*, i dissim. *poçilga*.

També en lloc de BOVILE 'estable de bous i vaques' (arag. *Boil*) es creà BOVILICAS > *Buielgas* (< *Buelgas*) a l'Alta Ribagorça, només que aquí tenim la Ï de BOVILE, canviada en Ï (> e-) com en el nostre *Sovella*, -elles. En Terrado en l'art. *Buielgues* (vol. III) s'excedeix en veure-hi dificultats.

SÒVOL i SOVAL

Sòvol, cim de serrat a l'Alt Cardener, dessota la Mola de *Lord*, i per alt de Sant Llorenç, art. *Morunys*. Oit *sòbul* a l'enq. de Navès i Busa (xxxviii, 146.8); id. a Busa, 1934 (exc. 187). El Serrat de *Sòvol*, 1350 alt., és a 4h45 de Solsona i ja abans d'arribar a St. Llorenç (CATorras, *Pir. Cat.* VII, 239).

MENC. ANT. 989, el Comte d'Urgell ven una terra «in ipso Mont de *Lord*, afr. in silice magna q. dicunt *Lordensis*, Or. monte q. dic. *Siga*, Occid. in monte de *Businu*, Mer. in monte de *Saolo*, Circi in qual de Tuxen --- vel in ipso monte» (Arx. Sols. i ja extractat per Serra Vil., *BCEC* 1909, p. 138, lám. 16-2). No queda clar si es refereix al mateix lloc o a un homònim de la mateixa comarca un doc. que diu: «llicència a Pere del Mas Seretas, de la parròquia de St. Martí de *Soval*, del bisbat de Solsona, per edificar un molí en lo riu Cardoner», sig. a Cardona (que lleigeix en un catàleg de llibreter); 1044: «in ape. Petramola lo. ubi dicunt *Champ de Zoual*», si bé es lleigeix *Zonal*, en el doc. de l'Arx. de Sols., que cito amb més context a l'art. *Peramola*. Suposem en tot això accentuació *Sòval*.

1 *bis*) *Diminutiu: Sobolell*, lloc prop de Bagà i de Gavarrós, en un doc. de 1106 (Serra Vil., *Pinós Mtpl.* III, 10); diminutiu comparable, p. ex., a *Bolassell*, mada més avall de *Boldòs*, a l'alta Garrotxa.

2) *Soval*, escrit *Subal*, com un petit agre. de Pontons a l'alt Penedès (N.C.E.C., s. v. *Pontons*). També el recordo de l'enq. de 1955 en aquest poble. **MENC. ANT.** 1057: «in term. castri *Vila de Mâger* et de *Pontons* --- sicut aqua descurrit de Mer. in sumitate monte *Ansoval* --- Circii --- de *Ancosa* ---» (MiretS., *Templ.*, p. 32); 1188: «mansum *Solan*es infra terminu castri de *Pontons*, afr. Or. in sumitate rupium de *Ansoval*» (bis) (*Li. Bl. Stes. Creus*, § 299, 9.15).

A desgrat d'aquesta inicial *Ans*- repetida en dos documents antics, és més probable que tinguem aquí un cas de l'aglutinació de *En*- com en els NLL andorrans i pirinencs del tipus *Ensiija*, *Encamp*, *Empalomar*, *Envinny*, en un NL homòleg del (1); que no quelcom en relació amb *Ansovell* (art. supra): car amb aquest origen personal germànic fóra inexplicable la *a* final i en desacord la -l de (1), (1 bis) i (2).